

УДК 336.71

*В. М. Фурман,
д. е. н., доцент, професор кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси
Н. В. Зачосова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту,
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, м. Черкаси*

ВЕКТОРИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЩОДО ПІДТРИМКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

V. Furman,
Doctor of Economics, associate professor, Professor of Management and Economic Security Department,
Cherkasy National University of Bogdan Khmelnytsky, Cherkasy
N. Zachosova,
Ph.D., associate professor, assistant professor of finance and credit,
the Eastern University of Economics and Management, Cherkasy

THE VECTORS OF NATIONAL SECURITY AGENCIES FINANCIAL INSTITUTIONS ECONOMIC SECURITY SUPPORT

Надано перелік органів, до компетенції яких належить питання забезпечення економічної безпеки держави. Встановлено перелік державних органів, що можуть мати вплив на стан економічної безпеки саме фінансових установ. Виявлено, що на економічну безпеку фінансових установ найбільший вплив мають такі структури, як Рада Національної безпеки і оборони України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України та Національний банк України. Конкретизовано функції, які нині виконують органи національної безпеки у напрямі сприяння забезпеченню високого рівня економічної безпеки вітчизняних фінансових установ. Запропоновано перспективні напрями регуляторної діяльності державних структур, реалізація яких дозволить зміцнити стан економічної безпеки професійних учасників фінансової системи України.

The number of agencies competent to issues of economic security in general is given. Established a list of state agencies that may have an impact on economic security is financial institutions. It was found out that on economic security of financial institutions the most impact have such structures as National Security and Defense Council of Ukraine, the National Commission for State Regulation of Financial Services Markets, National Commission for Securities and Stock Market of Ukraine and the National Bank of Ukraine. The functions that currently performed organs of national security towards promoting a high level of economic security of domestic financial institutions are concretized. The areas of regulatory activity of state structures, implementation of which will strengthen the economic security of professional participants of the financial system of Ukraine are offered.

Ключові слова: фінансові установи, національна безпека, органи національної безпеки, забезпечення економічної безпеки.

Key words: financial institutions, national security, national security agencies, economic security management.

**ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ
У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ
ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ
ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

Економічна безпека для розвинених країн хоча і є об'єктом активної державної політики, вважається осно-

вою турботою приватного капіталу. Це пов'язано з прагненням максимально звільнити підприємницьку діяльність від державної опіки. Проте наразі в Україні склалася така політична і економічна обстановка, що вимагають державного контролю стану економічної безпеки суб'єктів господарювання, особливо фінансових установ,

діяльність яких опинилась під впливом цілого ряду небезпек та загроз. Без втручання державних регуляторів фінансові установи не стануть витратити власні обмежені корпоративні ресурси на організацію систем економічної безпеки, хоча безперечно, їх власники та менеджмент усвідомлюють важливість та необхідність цього процесу. З іншого боку, навіть найбільш стійким та стабільним сучасним фінансовим установам нині не завадить державна допомога у захисті їх інтересів та підтримці рівня економічної безпеки. Лише за таких умов Україна отримає міцну фінансову систему, здатну протистояти сучасним економічним викликам та стати основою для побудови систем економічної та національної безпеки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання державного регулювання економічної безпеки як на макро, так і на мікрорівні знаходять своє відображення у працях вітчизняних дослідників останніх років. Так, Т.Г. Васильців розглядає проблеми взаємоузгодженості державного регулювання та економічної безпеки підприємницької діяльності [1, с. 159—184], С.В. Васильчак, М.Р. Маланчук займаються проблемою діагностики впливу державного регулювання на економічну безпеку підприємницької діяльності [2], В.Р. Котковський, не обмежуючи предмет свого дослідження якоюсь однією проблемою, вивчає державне регулювання економічної безпеки в Україні загалом [3]. Досить цікавими з позицій безпекознавства є роботи Є.М. Рудніченка, у яких пропонується ґрунтовний та якісний аналіз нормативного забезпечення системи економічної безпеки підприємств [4]. У монографічній праці за редакцією таких знаних вчених, як О.В. Козьменко, С.М. Козьменко, Т.А. Васильєва, міститься цілий розділ, присвячений державному регулюванню та забезпеченню фінансової безпеки страхового та перестрахового ринків, у якому розглянуто питання державних важелів впливу на фінансову безпеку страхового та перестрахового ринків (автори О.М. Деркач, І.В. Зленко, О.О. Рубан), імплементації міжнародних стандартів в системі забезпечення фінансової безпеки страхового та перестрахового ринків SOLVENCY II (автори О.М. Деркач, Л.С. Остапенко), пропонуються концептуальні засади державного регулювання страхового та перестрахового ринків в Україні (автори В.П. Левченко, О.О. Рубан) та визначаються перспективи становлення та діяльності мегарегуляторів на фінансовому ринку (автор І.О. Школьник) [5]. Остання із згаданих робіт є особливо цікавою у контексті даного дослідження, оскільки стосується регулювання економічної безпеки саме фінансових установ, хоча і присвячується лише її фінансовій складовій. Окремі питання суто державного регулювання фінансових установ без виокремлення проблеми забезпечення їх економічної безпеки знаходимо у працях С.З. Мошенського [6], Г.В. Дмитренка [7], Т.Я. Андрейків, В. Б. Шморгай [8], А.О. Горбачової [9], С.А. Буткевича [10].

ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Аналіз фахової літератури та інших наукових джерел дозволив виявити відсутність досліджень, які б розкривали питання регулювання на державному рівні стану економічної безпеки фінансових установ як основних учасників фінансового ринку та важливих елементів фінансової системи України і її національної безпеки. Крім того, поза увагою дослідників залишилися перспек-

тивні напрями діяльності органів національної безпеки щодо підтримки рівня економічної безпеки фінансових установ. Розкриттю цих важливих в умовах тотальної економічної нестабільності питань і планується присвятити розпочате дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є визначення сучасних векторів діяльності органів національної безпеки щодо підтримки рівня економічної безпеки фінансових установ. Для реалізації поставленої мети необхідно виконати ряд важливих завдань: по-перше, встановити перелік державних органів, що можуть мати вплив на стан економічної безпеки саме фінансових установ; по-друге, виявити функції, які нині виконують ці органи у напрямку сприяння забезпеченню високого рівня економічної безпеки вітчизняних фінансових установ і по-третє, визначити перспективні напрямки їх регуляторної діяльності, реалізація яких дозволить зміцнити стан економічної безпеки професійних учасників фінансової системи України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Існує думка, що забезпечення економічної безпеки країни не є прерогативою якого-небудь одного державного відомства, служби. Вона повинна підтримуватися всією системою державних органів, всіма ланками і структурами економіки [11]. Із цим важко не погодитись, зважаючи на складну будову системи економічної безпеки як на макро, так і на мікрорівні. Суб'єктами забезпечення національної безпеки відповідно до закону України "Про основи національної безпеки України" є: Президент України; Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Рада національної безпеки і оборони України; міністерства та інші центральні органи виконавчої влади; Національний банк України; суди загальної юрисдикції; прокуратура України; місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування; Збройні Сили України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна прикордонна служба України та інші військові формування, утворені відповідно до законів України; органи і підрозділи цивільного захисту; громадяни України, об'єднання громадян [12]. Економічна безпека є елементом національної безпеки, а тому усі зазначені структури можуть чинити вплив на її стан, а також здійснювати регулювання у більшій чи меншій мірі і рівня економічної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності. Їх вплив може бути прямим або непрямим, але його наслідки для економічної безпеки суб'єктів підприємництва бувають досить відчутними. Проте, існують і інші структури, дії яких відіграють не останню роль у формуванні економічної безпеки підприємств, установ та організацій в Україні.

Як зазначає С.І. Лекарь, забезпечення саме економічної безпеки держави здійснюється складним комплексом органів. До них належать органи загальної компетенції (Кабінет Міністрів України), спеціальної галузевої компетенції (Міністерство фінансів України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство закордонних справ України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство інфраструктури України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерство юстиції України, Міністерство промислової політики України, Міністерство доходів і зборів України), спеціальної функціональної компетенції (Рада Національної без-

пеки і оборони України, Фонд державного майна України, Антимонопольний комітет України, Національний банк України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України, Державна податкова служба України, Державна казначейська служба, Державна митна служба України, Прокуратура України, судові органи України, Державна служба статистики України), органи територіального управління й самоврядні органи [13].

На економічну безпеку саме фінансових установ найбільший вплив мають такі структури, як Рада Національної безпеки і оборони України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України та Національний банк України. Інші державні органи можуть частково виконувати функції регулювання економічної безпеки професійних учасників фінансового ринку (Міністерство фінансів України, Антимонопольний комітет України, Державна служба фінансового моніторингу України).

Розглянемо вектори діяльності основних регуляторів функціонування фінансових установ щодо підтримки рівня їх економічної безпеки більш детально.

Рада національної безпеки і оборони України є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. Рада національної безпеки і оборони України координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони [14]. Таким чином, ця структура є основоположним органом у системі національної, а отже, і економічної безпеки, у тому числі і усіх учасників ринкових відносин. Для регулювання стану економічної безпеки на мікро і макrorівнях у структурі апарату Ради передбачено існування Служби з питань економічної, соціальної та енергетичної безпеки.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) впливає на стан економічної безпеки фінансових установ одразу з двох позицій. По-перше, вона безпосередньо регулює діяльність тих із них, що створені у формі акціонерних товариств. По-друге, здійснюючи контроль діяльності учасників фондового ринку, НКЦПФР у певній мірі захищає фінансові установи від ризиків інвестування активів у об'єкти або бізнес-структури, які не заслуговують довіри та можуть стати причиною втрати фінансовими установами власних ресурсів.

Метою регуляторної діяльності НКЦПФР є вдосконалення та підвищення ефективності державного регулювання на фондовому ринку, сприяння реалізації єдиної державної політики з питань емісії та обігу цінних паперів, захист прав інвесторів та інших учасників фондового ринку, а отже, підтримка високого рівня економічної безпеки фінансових установ перебуває в числі інтересів НКЦПФР.

Векторами діяльності НКЦПФР, що сприяють меті досягнення фінансовими установами високого рівня економічної безпеки, є наступні: регуляторна діяльність, ліцензійна діяльність, підготовка і сертифікація спеціалістів, реєстрація емісії цінних паперів, моніторинг учасників фондового ринку, аналіз річної звітності учасників фондового ринку, фінансовий моніторинг, слідкування за правозастосуванням на ринку цінних паперів, надання розпоряджень стосовно випусків цінних паперів, контроль-ревізійна діяльність, контроль стану корпоративного управління, пруденційний нагляд тощо.

Розглянемо основні напрями діяльності НКЦПФР, що мають найбільший вплив на рівень економічної безпеки фінансових установ більш детально. НКЦПФР здійснює державне регулювання і нагляд у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму відносно фондових бірж, компаній з управління активами та інших фінансових установ — професійних учасників фондового ринку (окрім банків). Контрольно-ревізійна діяльність НКЦПФР полягає у проведенні перевірок учасників фондового ринку та застосуванні санкцій, передбачених законодавством у разі виявлення порушень. Позитивною тенденцією в роботі НКЦПФР при здійсненні контроль-ревізійної діяльності є виявлення прогалин в законодавстві про цінні папери, колізій норм права, практичних ситуацій щодо негативних дій учасників ринку цінних паперів, які потребують їх усунення шляхом прийняття відповідних норм, законодавчого врегулювання та/або внесення змін та доповнень відповідно. Таким чином, чиниться позитивний вплив на правову або юридичну складову економічної безпеки фінансових установ.

Моніторинг учасників фондового ринку здійснюється з метою забезпечення функцій НКЦПФР щодо контролю за учасниками фондового ринку. Моніторинг дозволяє виявити фінансові установи, діяльність яких є нестабільною або порушує вимоги існуючого законодавства.

НКЦПФР здійснюється взаємообмін інформацією з органами державної влади відповідно до укладених з ними угод. Зокрема, у сфері моніторингу НКЦПФР співпрацює з рештою органів національної безпеки, перелік яких було подано нами вище.

Корпоративне управління є одним з ключових елементів і передумовою успішної діяльності товариства, підвищення довіри інвесторів. Наявність ефективної системи корпоративного управління збільшує вартість капіталу, компанії заохочуються до більш ефективного використання ресурсів, що створює базу для зростання та покращення стану економічної безпеки. Таким чином, цей напрям діяльності НКЦПФР також має важливе значення для підтримки нормального стану економічної безпеки фінансових установ, що діють на фондовому ринку або є акціонерними товариствами.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) може впливати на економічну безпеку фінансових установ у рамках своєї стратегічної діяльності, зокрема, шляхом конкретизації інтересів та загроз фінансових установ у стратегіях розвитку України. Крім того, Нацкомфінпослуг здійснює регуляторну діяльність, і під неї підпадають усі фінансові установи, а не лише акціонерні товариства та учасники фондового ринку, як у випадку з НКЦПФР. Річні звіти комісії досить детальні та інформативні, містять багато даних про діяльність фінансових установ, а тому можуть бути інформаційним підґрунтям для прийняття фінансовими посередниками рішень щодо забезпечення їх економічної безпеки. Одним із напрямів роботи комісії, що може мати позитивні результати для рівня економічної безпеки фінансових установ, є впровадження МСФЗ та сприяння підвищенню рівня фінансової грамотності населення України, що у перспективі спонукатиме громадян до більш активного використання фінансових послуг, на яких спеціалізуються фінансові установи, а це, в свою чергу, суттєво розширить їх клієнтську та ресурсну бази.

Національний банк України є основним регулятором діяльності такого виду вітчизняних фінансових установ,

як державні та комерційні банки. Проте його зусилля спрямовані на підтримку рівня економічної безпеки банківських інституцій, стабілізують стан усієї банківської системи, у якій у різні моменти часу та з різною метою обертаються капітали усіх інших видів фінансових установ, суб'єктів господарювання, переважної більшості фізичних осіб. До інструментів або процедур, що застосовуються НБУ з метою оптимізації рівня економічної безпеки банків, належать: економічні нормативи банківської діяльності (регулятивний капітал, норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу, норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до зобов'язань, норматив миттєвої ліквідності, норматив поточної ліквідності, норматив короткострокової ліквідності, норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента, норматив великих кредитних ризиків, норматив максимального сукупного розміру кредитів, гарантії та поручительства, наданих інсайдерам, норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою, норматив загальної суми інвестування), ліцензування банківських операцій, процентні ставки, за якими Національний банк надає кредити комерційним банкам (офіційна облікова ставка, ставка рефінансування, ломбардна ставка); норма обов'язкових резервів банків, пряме обмеження розмірів банківських кредитів, регламентація умов видачі конкретних видів кредитів, кредитна рестрикція, кредитна експансія, періодичні перевірки банків, введення тимчасових адміністрацій до проблемних банків з метою відновлення їх платоспроможності, тощо.

Доцільність використання цих інструментів та конкретний напрям їх застосування залежать від того, у яких конкретно умовах функціонують банківські установи та які види ризиків є для них притаманними. Деякі з них, наприклад, контроль за дотриманням економічних нормативів, здійснюється постійно і не залежно від стану банківської системи та характерних для неї ознак.

На міжнародному рівні питаннями економічної безпеки суб'єктів господарювання загалом та фінансових установ зокрема опікуються такі структури: Рада з фінансової стабільності, МВФ, Світовий банк, Базельський комітет з питань банківського нагляду, Рада з міжнародних стандартів фінансової звітності [9, с.7]. Співробітництво вітчизняних органів національної безпеки з міжнародними організаціями вважаємо необхідним етапом побудови міцної системи національної, економічної безпеки держави та безпеки усіх учасників ринкових відносин.

Розглянувши вектори діяльності органів національної безпеки щодо підтримки рівня економічної безпеки фінансових установ, пропонуємо перспективні напрями їх функціонування з метою захисту сучасних фінансових інституцій від численних загроз та стабілізації їх господарського стану:

- виділення у структурі органів національної безпеки підрозділів, що займатимуться вирішенням проблем саме економічної безпеки фінансових установ;
- розробка методичних рекомендацій для оцінки рівня економічної безпеки різних видів фінансових установ із урахуванням специфіки їх діяльності;
- збільшення частоти перевірок економічних параметрів діяльності фінансових установ;
- формування єдиної бази даних недобросовісних продавців та споживачів фінансових послуг;
- розробка нормативно-правового забезпечення регулювання рівня економічної безпеки фінансових установ;

- підвищення рівня професійних вимог до вищого менеджменту фінансових установ;
- стимулювання довіри фізичних і юридичних осіб до сучасних фінансових продуктів і послуг;
- розробка стратегії забезпечення економічної безпеки фінансових установ до 2020 року.

Даний перелік можна розширити у відповідності до конкретних ризиків і небезпек, що будуть характерними для діяльності фінансових установ у той чи інший період часу.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене з метою виявлення векторів діяльності органів національної безпеки щодо підтримки рівня економічної безпеки фінансових установ дослідження дало змогу зробити наступні важливі висновки.

1. На економічну безпеку саме фінансових установ найбільший вплив мають такі структури, як Рада Національної безпеки і оборони України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України та Національний банк України. Інші державні органи можуть частково виконувати функції регулювання економічної безпеки професійних учасників фінансового ринку (Міністерство фінансів України, Антимонопольний комітет України, Державна служба фінансового моніторингу України).

2. Традиційно, для забезпечення нормального функціонування та високого рівня економічної безпеки фінансових установ, органи національної безпеки дотримуються таких основних напрямів діяльності: регуляторна діяльність, ліцензування діяльності фінансових установ, підготовка і сертифікація спеціалістів, моніторинг учасників фондового та фінансового ринку, аналіз річної звітності фінансових установ, фінансовий моніторинг, слідкування за правозастосуванням на фінансових ринках, контроль стану корпоративного управління, пруденційний нагляд, контроль стану економічних нормативів банків, вплив на їх фінансовий стан за допомогою різних інструментів та процедур, підвищення рівня фінансової грамотності населення.

3. Серед перспективних векторів діяльності органів національної безпеки щодо підтримки рівня економічної безпеки фінансових установ можна назвати наступні: виділення у структурі органів національної безпеки підрозділів, що займатимуться вирішенням проблем саме економічної безпеки фінансових установ; розробка методичних рекомендацій для оцінки рівня економічної безпеки різних видів фінансових установ із урахуванням специфіки їх діяльності; збільшення частоти перевірок економічних параметрів діяльності фінансових установ; формування єдиної бази даних недобросовісних продавців та споживачів фінансових послуг; розробка нормативно-правового забезпечення регулювання рівня економічної безпеки фінансових установ; підвищення рівня професійних вимог до вищого менеджменту фінансових установ; стимулювання довіри фізичних і юридичних осіб до сучасних фінансових продуктів і послуг, розробка стратегії забезпечення економічної безпеки фінансових установ до 2020 року.

Перспектива подальших досліджень вбачається нами у вивченні досвіду провідних країн світу у питанні державного регулювання та підтримки рівня економічної безпеки фінансових установ з метою імплементації його кращих рис до практики діяльності фінансових установ у сучасних вітчизняних реаліях.

Література:

1. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємства України: стратегія та механізми зміцнення: монографія / Т.Г. Васильців. — Львів: Арал, 2008. — 384 с.

2. Васильчак С.В. Діагностика впливу державного регулювання на економічну безпеку підприємницької діяльності / С.В. Васильчак, М.Р. Маланчук // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: зб. наук.-техн. пр. — Львів: НЛТУ України, 2009. — Вип. 19.12. — С. 197—202.

3. Котковський В.Р. Державне регулювання економічної безпеки в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 — Механізми державного управління / В.Р. Котковський; Запорізький інститут державного та муніципального управління. — Запоріжжя, 2007. — 24 с.

4. Рудніченко Є.М. Аналіз нормативного забезпечення системи економічної безпеки підприємств / Є.М. Рудніченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. — 2013. — № 5. Т. 1. — С. 133—140.

5. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія / Козьменко О.В., Козьменко С.М., Васильєва Т. А. та ін. — Суми: Університетська книга, 2011. — 388 с.

6. Мошенський С.З. Моделі державного регулювання діяльності фінансових установ / С.З. Мошенський // Фінанси України. — 2008. — № 6. — С. 90—91.

7. Дмитренко Г.В. Державне регулювання ринку фінансових послуг [Електронний ресурс] / Г.В. Дмитренко // Публічне адміністрування: теорія та практика. — 2013. — Вип. 1. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Patp_2013_1_10.pdf

8. Андрейків Т.Я., Шморгай В.Б. / Т.Я. Андрейків, В.Б. Шморгай // Технологічний аудит і резерви виробництва. — 2015. — Випуск № 7 (21). — Том 1. — С. 60—64.

9. Горбачова А.О. Формування ризик-орієнтованої системи регулювання фінансового ринку України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 — Гроші, фінанси і кредит / Горбачова А.О.; Національний університет державної податкової служби України. — Ірпін', 2014. — 22 с.

10. Буткевич С.А. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, як суб'єкт державного фінансового моніторингу / С.А. Буткевич // Адміністративне право і процес. — 2013. — № 1. — С. 34—43.

11. Цветкова А.Ю. Проблемы обеспечения экономической безопасности России в период экономического кризиса [Электронный ресурс] / А.Ю. Цветкова // Сборник научных статей "Глобальный экономический кризис: реалии и пути преодоления", СПб.: Институт бизнеса и права, 2009. — Режим доступа: <http://www.ibl.ru/konf/031209/78.html>

12. Про основи національної безпеки України: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2003. — № 39. — Ст. 351.

13. Лекарь С. І. Місце адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави у системі державно-правового механізму / С.І. Лекарь // Адміністративне право і процес. — 2013. — № 1 (3). — С. 15—20.

14. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 30. — ст. 141.

References:

1. Vasylytsiv, T.H. (2008), *Ekonomichna bezpeka pidpryemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zmitsnennia* [The economic security of Ukraine Business: Strategy and mechanisms for strengthening], Aral, L'viv, Ukraine.

2. Vasylychak, S. V. (2009), "Diagnosis of the impact of government regulation on the economic security of business activity", *Naukovyj visnyk Natsional'noho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy*, vol. 19.12, pp. 197—202.

3. Kotkovs'kyj, V.R. (2007), "State regulation of economic security in Ukraine", Ph.D. Thesis, Public Administration, Zaporiz'kyj instytut derzhavnoho ta munitsypal'noho upravlinnia, Zaporizhzhia, Ukraine.

4. Rudnichenko, Ye. M. (2013), "Analysis of the regulatory system to ensure economic security", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 5, no. 1, pp. 133—140.

5. Koz'menko, O. V. Koz'menko, S. M. And Vasyli'eva, T. A. (2011), *Strakhovij i perestrahovij rynky v epokhu hlobalizatsii* [The insurance and reinsurance markets in the era of globalization], *Universytets'ka knyha*, Sumy, Ukraine.

6. Moshens'kyj, S.Z. (2008), "Models of state regulation activities of financial institutions", *Finansy Ukrainy*, vol. 6, pp. 90-91.

7. Dmytrenko, H. V. (2013), "State regulation of the financial services market", *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka*, vol. 1, available at: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Patp_2013_1_10.pdf (Accessed 22 July 2015).

8. Andrejkiv, T. Ya. and Shmorhaj, V. B. (2015), "Technological audit and production reserves", vol. № 7 (21), no 1, pp. 60—64.

9. Horbachova, A. O. (2014), "Formation of a risk-based system of regulation of the financial market of Ukraine", Ph.D. Thesis, Economy, *Natsional'nyj universytet derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, Irpin', Ukraine.

10. Butkevych, S. A. (2013), "The National Commission for State Regulation of Financial Services Markets, as the subject of state financial monitoring", *Administratyvne pravo i protses*, vol. 1, pp. 34—43.

11. Tsvetkova, A.Yu. (2009), "Problems Provision ekonomicheskoy security of Russia in the Economic crisis period", *Sbornyk nauchnykh statej "Hlobal'nyj ekonomicheskij kryzys: realyy u puty preodolennia"*, available at: <http://www.ibl.ru/konf/031209/78.html> (Accessed 22 July 2015).

12. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), Law "On National Security of Ukraine", *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, vol. 39.

13. Lekar', S. I. (2013), "Place the administrative and legal framework to ensure the economic security of the state in the state-legal mechanism", *Administratyvne pravo i protses*, vol.1 (3), pp. 15—20.

14. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "Constitution of Ukraine", *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, vol. 30.

Стаття надійшла до редакції 24.07.2015 р.